

Jag är en skugga av Astrid Segerstedt

Jag är en skugga. Bara en skugga. En skugga till en man som de kallar för Adam. Jag är inte så märkvärdig, inte alls. Jag är bara Adams skugga. Men helt bekymmerslös är jag inte.

Adam är min ägare, min mästare, och jag måste följa allt han gör. Jag tror inte jag kan göra något åt saken, även om jag nu skulle vilja det. Adam är en relativt bra mästare. Han tvingar mig inte att hoppa eller löpa efter honom. Jag bara lyder order och följer sakta men säkert efter.

Mitt omdöme är att mitt liv som skugga ändå är någorlunda bra.

Men det finns en sak jag fruktar. *Mörkret*. Jag vet, ironiskt för en skugga.

Varje natt när småtimmarna börjar krypa in, då växer min ångest i takt med dunklet som sprider sig över staden. Det svarta havet omgiver mig, och jag drunknar i min egen rädsla.

*

Jag är en skugga. Adam är en viktig man. Ofta står jag vid hans sida och mimar hans rörelser när han håller sina tal. Hans röst är kraftfull och min finns inte. Adams tal handlar om att bryta sig loss, att bli självständig och vara obunden. Jag är inte helt säker på vad han menar med det. Som tur är behöver jag inte tänka så mycket, i själva verket behöver jag inte tänka alls. Jag bara står snällt vid sidan och överlåter tänkandet till Adam. Adam är en så väldigt klok man, han vet alltid hur han ska tala och gestikulera rätt. Adam är perfekt.

*

Jag är en skugga. Adam är en fader. Min mästars son, Hjalmar, är på besök. Det har gått någon vecka nu sedan Adams senaste briljanta tal. Hans son borde vara någonstans runt tjugofem år nu, men han är liten och utmärglad. Det svarta håret är en kontrast till den bleka huden, och de gröna ögonen är matta. Hjalmar tar inte mycket plats alls, när han försiktigt sträcker sig efter sockerbitarna på soffbordet. Jag tycker om Hjalmar, jag gör verkligen det, men av någon okänd orsak kan jag inte minnas den större delen av hans uppväxt. Det var länge sedan han var på besök hos sin fader. Jag har inte ens tänkt på det förrän nu.

Pojken berättade precis att han har skickat i väg ett ansökningsbrev, till ett konstuniversitet. Med ens inser jag att Adam har något giftigt i blicken. Fadern frågar sin son vad han har där att göra, varav sonen försiktigt svarar att konsten alltid har varit hans passion.

Min mästare spottar ut att konst är struntprat, och frågar retoriskt varför han inte ska gå i sin faders fotspår. Sonen tystnar.

Fadern talar.

”Jag kan ju för fan inte ha en konstnär till son. Jag förstår mig inte på konst, äsch, du har ju ändå alltid varit en *besvikelse*.” Orden är skarpa som eggen på en nyslipad kniv.

Hjalmar sjunker ihop mellan soffkuddarna. Han ser så liten ut.

Tvärt kommer allting tillbaka. Allt det jag har tryckt undan om Hjalmars uppväxt.

Jag förstår nu att pojkens utseende och sätt är grundat i hur min mästare har behandlat honom under alla dessa år. Hur kunde Adam ha talat till sin son på det här viset? Är han en olämplig fader...?

Nej. Min mästare är perfekt. Han skulle aldrig tala till någon så här om det inte var förtjänat. Det är väl bara lite hård uppfostring.

*

Jag är en skugga. Adam är kvällens värd. Han ska hålla i en middagsbjudning. En stor bjudning, alla hans vänner och familj skall infinna sig i matsalen, om bara någon timma. Själv känner jag egentligen inte någon av dem.

Mina armar och händer följer Adams när han dirigerar sina betjänter att duka upp. Långa, handsnidade träbord rullar ut sig som serpentiner över salens djup. Akustiken är förvånansvärt god, trots matsalens storlek. Plötsligen hörs ett skärade ljud genom skramlet av tallrikar och glas. Ett kras. Adam och jag vänder oss snabbt om. En av köksflickorna, bara tolv-tretton år, har tappat en tallrik så den har gått i tusen skinande bitar. Skärvorna har spridit sig över det blanka marmorgolvet. Det är helt tyst, luften tjock av spänning. Alla vet vad som ska ske, förutom jag.

Ett rapp. Min arm har hastigt flugit efter Adams utan att jag hinner reagera, och våra ringtäckta fingrar har träffat sin måltavla. Flickan sitter på golvet, med handen över sidan av sitt ansikte. Adams ögon har dragit ihop sig, och hans ansikte börjar få en färg lika röd som blodet som rinner ner från köksflickans kind. Han börjar skrika.

Tankar rusar i mitt huvud samtidigt som Adam fortsätter vråla på flickan. Händer det där verkligheten? Har det skett tidigare? Varför skulle Adam, så omtänksam och hygglig...?

Men en tanke värre än dem alla.

Har jag varit delaktig innan?

*

Jag är en skugga. Adam är nöjd. Middagsbjudningen är över. Min mästare log genom hela trerättersmiddagen, trots incidenten. Log med alla sina spikraka, kritvita tänder. Det leendet är det jag ser framför mig i detta ögonblick. Min mästare borstar noggrant på varenda konstblekt tand, hans leende är fullt av karisma och framgång. Jag vill också ha framgång. När Adam äntligen är klar med sin utdragna kvällsrutin, börjar han långsamt dra sig mot sin sovkammare. På vägen släcker han varenda lampa han ser. Varje gång ett ljus släcks tänds en låga i mig, en låga av adrenalin och ångest, och snart orkar jag inte mer. I en desperat gest slår jag upp min arm, utan att min ägare gör det. En ljudlig smäll ekar genom de svindlande korridorerna. Fönstret bredvid mig på väggen har slagit igen med en högljudd duns. Min ägare, synnerligen skrämd av ljudet, mumlar något om "korsdrag". Adam stänger fönstret och fortsätter sömndrucket att gå.

Var det där jag?

Nu har ännu en tanke blivit tillagd i min samling. Den samlingen grubblar jag över hela natten.

*

Jag är en skugga. Adam är på en promenad. Vid denna tid på året brukar människor beskriva luften som *krispig och kall*. Jag önskar jag kunde andas den själv, dra ner den i mina lungor och verkligen känna hur den sprider sig genom varenda fiber i min kropp, om jag nu hade en. Men jag kan bara se på när min mästare gör det.

Till slut kommer Adam fram till sin destination, ett museum ser det ut som. Fina pelare och fantastiska konstverk omger oss när vi traskar in. Inte helt annorlunda från min mästares egen boning, om jag ska vara krass. Jag förstår inte varför Adam någonsin skulle vilja ta sig hit, eftersom han tydligen inte "förstår sig på konst". Jag antar att min mästare vill underhålla sitt goda rykte om att vara "bildad". Men jag kan inte fokusera på den vackra konsten, för jag har fortfarande min samling tankar. Jag funderar, funderar på om jag kan göra det igen, och så får jag en idé. Min koncentration fäster sig vid en glansig och kurvig vas. Min arm lyckas röra sig, och mina fingertoppar snuddar vid vassen. I vanliga fall skulle de bara lägga sig ovanpå, men nu kan jag känna den polerade ytan. Bara för en sekund dock, innan vassen faller till marken och krossas. Jag vet inte vilket värde den hade, jag bryr mig inte särskilt mycket heller. En man i uniform och namnbricka rusar fram mot vasens skärvor, förtvivlad.

Jag ser på mina händer. Mina becksvarta konturer av händer kan fortfarande känna vasens textur.

Jag vill göra det igen.

Men min ägare har andra planer, och avlägsnar sig hastigt från området. Adam kanske undrar över hur hans skugga mirakulöst kunde flytta på sig själv utan honom, och dra ner ett dyrbart konstverk i marken. Eller så märkte han inte ens att det var jag. Det skulle inte förvåna mig. Det har gått upp för mig att han inte bryr sig ett skvatt om sin egen skugga. Men nu sitter vi i alla fall på en bänk, jag och han. Om jag ska vara ärlig är det mest Adam som sitter, jag ligger utdragen över bänkens ryggstöd. Det är minst sagt en obekväm position. Jag önskar att jag kunde sitta precis som min mästare, tryggt och behagligt.

En skalbagge på den jordiga marken under mig fångar mitt intresse. Det är inte en särskilt vacker insekt, men den har en egen skugga som sträcker ut sig i det låga kvällsljuset.

Jag undrar om skalbaggen ens vet om att dess skugga har egna tankar, egna känslor. Om den vet att dess skugga kan känna smärta. Jag tar upp den i min hand, skalbaggen sprattlar runt lite på rygg. Jag blir nästan arg på den lilla varelsen. Hur kan den vara så ovetande?

Min hand stänger sig och trycker till, hårt och kraftigt.

Insekten finns inte mer. Jag släppen ner skalbaggens lik på marken. Jag ser på när den rycker till några sista gånger innan livet har runnit ut ur den, som ägget från ett krossat skal. Kvällen kryper sig på. Mörkret kommer snart lägga sig. Och jag orkar inte en hel natt till.

*

Jag är en skugga. Adam är fåfång. Han står framför en av sina speglar i sin loge. Han gör en sista-minuten-övning på ett av sina tal, samtidigt som det förväntansfulla sorlet från publiken växer. Min ägare ler igen. Jag avskyr det där leendet. Han skulle ändå aldrig använda det för gott. Nu när jag har bevittnat hur han behandlar sina medmänniskor förstår jag. Hans ego är pulserande, *svullet*. Han spenderar för mycket, tänker inte på konsekvenserna. Jag står bakom honom. De senaste månaderna har föraktet för min mästare byggts upp.

Han borde inte få all denna *makt*,

Denna *karisma*,

Denna *framgång*.

Jag skulle kunna använda den till så mycket bättre.

Min arm höjer sig där jag står bakom honom, där jag alltid har stått. I hans skugga. Armen flyger fram. *Krasch*. Spegeln har splittrats, och skärvorna sprider ut sig över bordet framför honom. Om jag var levande, skulle min hand drypa av blod. Jag önskar nästan att den gjorde det, jag vill *känna smärtan* av det. Känna att jag lever. De små glödlamporna runt ramen av spegeln börjar flimra, som jag själv brukar göra när Adam släcker ljusen på kvällen.

Ett efter ett.

Min mästare ser förskräckt ut. Han måste undra vad i all världen som sker.

Jag väntar inte längre. En skärva finner sig i min hand. Den gräver in sig i mig. Djupare och djupare.

Jag hugger. Igen. Igen. Igen. Igen. Igen.

Adam ligger på golvet med ansiktet ner och ögonen vidöppna. Han har slutat andas nu. Det röda hålet i ryggen bara växer. Mörkt, nästan violett blod har täckt golvet. Jag ser på när Adam rycker till några sista gånger innan livet har runnit ut ur honom.

Tänk att människor och insekter kan vara så lika.

Min reflektion i spegeln är ändrad.

Jag är Adam. Människan är död.

Jag drar undan ridån och kliver ut på den mörka scenen. Strålkastarna tänds. Sorlet tystnar. Ljuset sköljer över *min* kropp, men ingen skugga faller bakom mig. *Mina* ben rör sig mot *mitt* podie. *Mina* händer rättar till *min* mikrofon. *Min* hals harklar sig. *Mina* lungor tar ett djupt andetag, jag känner luften.

Och jag talar *mitt* tal.